

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Pavla Molka a soudců JUDr. Radana Malíka a JUDr. Barbary Pořízkové v právní věci žalobce: **Ing. J. R.**, zast. JUDr. Josefem Sedláčkem, advokátem se sídlem Starobranská 327/4, Šumperk, proti žalovanému: **Ministerstvo zemědělství**, se sídlem Těšnov 65/17, Praha 1, za účasti osoby zúčastněné na řízení: **MUDr. M.R.**, zast. JUDr. Pavlem Jelínkem, Ph.D., advokátem se sídlem Dražkovice 181, Pardubice, o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 28. 11. 2022, č. j. MZE-59901/2022-10051, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 6. 9. 2023, č. j. 18 A 5/2023-46,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **s e z a m í t á .**
- II. Žádný z účastníků **n e m á p r á v o** na náhradu nákladů řízení.
- III. Osoba zúčastněná na řízení **n e m á p r á v o** na náhradu nákladů řízení.

O d ů v o d n ě n í :

I. Vymezení věci

[1] Žalovaný rozhodnutím uvedeným v záhlaví zamítl námitku žalobce proti oznámení Státního zemědělského intervenčního fondu, Regionálního odboru Olomouc, pracoviště Šumperk (dále jen „SZIF“) ze dne 7. 9. 2022, č. j. SZIF/2022/0570967, kterým neprovedl část ohlášených změn v evidenci půdy, a to ohledně vymezených dílů půdních bloků nacházejících se ve čtvrcích 550-1050, 560-1060 a 570-1070 v k.ú. X (LV č. X), k.ú. X (LV č. X) a k.ú. X (LV č. X). Podle SZIF žalobce nesplnil podmínky § 3g zákona č. 252/1997 Sb., o zemědělství, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o zemědělství“), jelikož nepředložil souhlas stávajícího uživatele ani jinou dohodu nebo doklad prokazující právní důvod užívání pozemků.

[2] Žalobce podal proti rozhodnutí žalovaného žalobu k Městskému soudu v Praze (dále jen „městský soud“), který ji zamítl rozsudkem uvedeným v záhlaví. Městský soud

nesouhlasil s tím, že žalobci svědčí právní titul k užívání dotčených pozemků, respektive že je oprávněn provést požadovanou změnu v evidenci půdy. Dle ustálené judikatury jsou v otázce aktualizace údajů v evidenci půdy podstatné údaje v ní uvedené. Pouze osobu zapsanou v evidenci půdy je pro účely evidence třeba považovat za uživatele půdy. Žalobce nedoložil právní důvod užívání pozemků. Předložil pouze výpisy z katastru nemovitostí, na kterých je uveden jako vlastník pozemků. Samotné zapsání vlastnického práva však podle dosavadní judikatury není dostatečným právním titulem k užívání těchto pozemků, jelikož je nabyt za trvání společného jmění manželů (dále jen „SJM“). V takovém případě je třeba ve smyslu § 714 zákona č. 89/2012 Sb., občanského zákoníku, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „občanský zákoník“), respektovat, že v právních záležitostech jednají manželé společně, popřípadě jeden z nich jedná se souhlasem toho druhého. Změna zápisu v evidenci půdy proto může být provedena pouze s doloženým souhlasem bývalé manželky (dále jen „OZNŘ“), dohodou o vypořádání SJM nebo rozhodnutím soudu o vypořádání SJM. Úkolem správních soudů není, aby se zabývaly otázkou, zda byla OZNŘ do evidence půdy zapsána oprávněně či nikoli.

[3] Zkoumání faktického užívání pozemků je dle městského soudu relevantní jen do té míry, do jaké z něj lze usuzovat na existenci právního důvodu užívání. Správní orgány proto musejí zjišťovat, zda osoba, která tvrdí, že pozemky fakticky užívá, k tomu disponuje právním titulem. Žádný z předložených důkazů neobsahoval indicie ohledně změny právního důvodu užívání.

[4] Městský soud na závěr označil za mimoběžný výklad pojmů „zemědělec“ a „příjemce dotací“ ve smyslu unijní legislativy. Ustanovení § 3g odst. 2 zákona o zemědělství zavazuje v první řadě samotného uživatele ohlašujícího změnu, aby předložil dohodu nebo jiný doklad o právním důvodu užívání.

II. Obsah kasační stížnosti žalobce a vyjádření žalovaného

[5] Žalobce (dále jen „stěžovatel“) napadl rozsudek městského soudu kasační stížností z důvodů podřazených pod § 103 odst. 1 písm. a), b) a d) zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“).

[6] Městský soud dospěl k nesprávnému závěru, že je vázán předchozí judikaturou, která řešila spor založený na dřívějším ohlášení změny v evidenci půdy. Každé ohlášení změny v evidenci půdy je však nutné posuzovat skutkově i právně samostatně, vždy podle stavu ke dni ohlášení změny užívání vůči SZIF. V každém řízení je třeba řešit rozhodné skutkové i právní otázky uplatněné účastníky řízení. V rozhodovací praxi městského soudu a Nejvyššího správního soudu (dále též „NSS“) je zjevná tendence přejímat některé právní závěry z dřívějších rozhodnutí ve věcech týchž účastníků jako správné a jednou pro vždy vyřešené. Správním soudům však nic nebrání, aby se odklonily od dřívějších právních závěrů a dospěly k odlišnému řešení, které bude lépe odpovídat podstatě řešené problematiky. Nelze přehlédnout skutečnost, že právní náhled na spory účastníků řízení vznikl při řešení nejranějších případů, u kterých si správní soudy osvojily argumentaci OZNŘ. Stěžovatel proto NSS žádá, aby odhlédl od dosavadní judikatury a v souladu s principem spravedlnosti se vypořádal s nyní uplatňovanou argumentací.

[7] Městský soud nesprávně posoudil otázku právního důvodu užívání pozemků. V bodě 31. napadeného rozsudku uvedl, že v řízení o aktualizaci údajů v evidenci půdy je

pokračování

podmínkou pro ohlášenou změnu prokázání nového právního důvodu užívání. Nic takového ze zákona o zemědělství nevyplývá. Stěžovatel jako ohlašovatel změny užívání nový právní důvod užívání nemá a ani mít nemůže. Svůj právní důvod užívání odvozený od vlastnického práva měl již od koupě daných pozemků. Nemusí proto prokazovat, že právní důvod užívání zapsaného uživatele zanikl do dne, kdy ohlásil změnu užívání.

[8] Dle městského soudu není vlastnické právo dostatečným titulem k užívání pozemků. Součástí vlastnického práva k věci je však i právo tuto věc užívat. Není proto zřejmé, proč by stěžovatel nesměl pozemky užívat a proč u něj údajně chybí právní důvod užívání pozemků, zatímco u OZNŘ nikoli. Právní důvod užívání vyplývající z vlastnického práva ve formě SJM mají ve skutečnosti oba.

[9] Z napadeného rozsudku není zřejmé, proč městský soud nepodřadil stěžovatelem předložené výpisy z katastru nemovitostí pod pojem doklad prokazující právní důvod užívání ve smyslu § 3g odst. 2 a 4 zákona o zemědělství. Zmíněná zákonná úprava upřednostňuje toho uživatele, který doloží právní důvod užívání listinným důkazem, kterým stěžovatel na rozdíl od OZNŘ disponuje. Městský soud se však nezabýval smyslem slovního spojení „předložení dokladu prokazujícího právní důvod užívání zemědělské půdy“. Slovo „doklad“ nelze vyložit jinak než gramaticky, tedy že se jedná o listinu prokazující právní důvod užívání. Zákon o zemědělství nestanoví, že uživatel musí prokázat, že je výlučným vlastníkem pozemků. Je proto nadbytečné zabývat se otázkou, jestli je stěžovatel vlastníkem sám nebo s další osobou. Tím, že městský soud své odlišné právní úvahy při aplikaci výše uvedených ustanovení zákona o zemědělství nevysvětlil, zatížil své rozhodnutí vadou nepřezkoumatelnosti.

[10] Městský soud dospěl k nepřijatelnému závěru, že není podstatné, zda byla OZNŘ do evidence zapsána neoprávněně. Městský soud v podstatě staví zápis do evidence půdy na roveň pravomocnému správnímu rozhodnutí, kterým ale tento zápis není. Pokud dodatečně vyjde najevo, že zápis určitého uživatele byl neoprávněný, nelze k němu přihlížet. Pokud městský soud stěžovateli vytýká, že nepředložil takové podklady, které by zápis OZNŘ překonaly, pak nevysvětlil, čím by měl toto překonání provést.

[11] Stěžovatel nesouhlasí ani s posouzením otázky faktického užívání půdy. Městský soud tvrdí, že faktické užívání je pouze skutkovou otázkou a může být důkazem o právním důvodu užívání, ale samo o sobě nemá žádnou relevanci při rozhodování, koho SZIF zapíše jako uživatele do evidence půdy. Neudržitelnost této právní konstrukce je zjevná z navazujících úvah v bodě 35. napadeného rozsudku, kde městský soud uvádí, že samo faktické užívání není podmínkou pro zápis do evidence půdy, jelikož tím je již právní titul. Stěžovatel nikdy netvrdil, že samotné faktické užívání půdy stačí k zápisu do evidence. Městský soud poté mezi právními tituly pro užívání uvádí pouze výlučné vlastnictví, nikoliv SJM, které může být též právním titulem. Městský soud měl vysvětlit, proč nepovažuje SJM za právní důvod užívání. Napadený rozsudek je i z tohoto důvodu nepřezkoumatelný. SZIF nesmí do evidence půdy zapsat jako uživatele toho, kdo na půdě nehopodář. Stěžovatel nesouhlasí s tím, že kromě faktického užívání neprokázal právní důvod užívání, když doložil doklad o vlastnickém právu k pozemkům.

[12] Městský soud se odvolává na rozsudek NSS ze dne 7. 3. 2023, č. j. 7 As 242/2022-40, který však není pramenem práva. Stěžovatel považuje právní závěry tohoto rozsudku za neudržitelné, jelikož přistupují k podmínkám zápisu do evidence půdy dle principu

„buď a nebo“, který ale ze zákona o zemědělství nevyplývá. Stejný přístup uplatnil městský soud i u právního důvodu užívání, když vychází ze stanoviska, že právní důvod užívání může mít jen jeden uživatel, což je u spoluvlastnictví neudržitelné. Připuštění možnosti, že právní důvod užívání může mít více osob, má za následek nutnost upřednostnit při zápisu do evidenci půdy toho, kdo půdu fakticky užívá. Právní úprava dle stěžovatele stanoví podmínku faktického užívání pozemků pro zápis do evidence půdy.

[13] Městský soud dospěl k nesprávnému závěru o mimoběžnosti výkladu pojmů „zemědělec“ a „příjemce dotací“ ve smyslu unijní legislativy. Z § 3 odst. 5 zákona o zemědělství plyne, že evidence využití půdy je vedena jako podklad pro poskytování dotací. Právo na pobírání zemědělských dotací má tedy ten, kdo je zapsán jako uživatel. Z tohoto důvodu není unijní legislativa upravující systém poskytování těchto dotací mimoběžná, ale je na řešenou problematiku přímo aplikovatelná. Z unijní úpravy vyplývá, že uživatelem zemědělské půdy může být jediná osoba, která na daných pozemcích skutečně zemědělsky hospodář, takže je fakticky užívá.

[14] Městský soud opomněl vypořádat námitku, že i kdyby OZNŘ byla zapsána jako uživatka do evidence půdy na základě dohody se stěžovatelem, právní účinky této dohody skončily její výpovědí ke dni 1. 10. 2016. Dle právního stanoviska Ministerstva zemědělství obsaženého ve vyjádření ze dne 20. 6. 2016 je nesouhlas stěžovatele s pokračováním užívání daných pozemků OZNŘ nutno považovat za výpověď nájmu dle § 677 odst. 2 zákona č. 40/1964 Sb., občanského zákoníku (dále jen „starý občanský zákoník“). Toto právní stanovisko SZIF nerespektoval, ačkoliv stěžovatel na jeho existenci upozorňoval. Stěžovatel trvá na tom, že souhlas nepodnikajícího manžela dle § 146 starého občanského zákoníku je odvolatelný. K tomu odkazuje na rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 16. 3. 2004, sp. zn. 22 Cdo 1731/2003. Souhlas dle § 146 starého občanského zákoníku musí být udělen písemně, ovšem v projednávané věci žádná taková listina neexistuje. Nepostačuje konkludentní forma souhlasu, kterou nesprávně dovodil SZIF. I pokud by k této dohodě mezi účastníky došlo, zůstává zde nevyřešená otázka obsahu této dohody a jejího časového trvání. Sporné zemědělské pozemky nakoupil stěžovatel sám ze svých příjmů a pouze on také platí daň z nemovitých věcí. Pokud tedy dle SZIF došlo k dohodě dle § 146 starého občanského zákoníku, měl zohlednit, že souhlas stěžovatele byl dán pouze na přechodnou dobu, po kterou u něj trvala překážka podnikání. Z napadeného rozsudku není zřejmé, jaké stanovisko k údajné dohodě městský soud zaujal a zda skutečnosti popsané v žalobě nějak ovlivnily jeho rozhodnutí.

[15] Žalovaný ve vyjádření ke kasační stížnosti navrhl její zamítnutí. Plně se ztotožnil se závěry městského soudu. Judikatura správních soudů zaujímá k problematice evidence půdy konstantní stanovisko. K tomu odkázal na rozsudky NSS ze dne 7. 10. 2020, č. j. 7 As 69/2020-30, nebo č. j. 7 As 242/2022-40. Žalovaný setrvává na názoru, že nemůže zkoumat faktické užívání pozemků. Nesouhlasí s tvrzením stěžovatele, že disponuje právním důvodem užívání doloženým dle § 3g odst. 2 zákona o zemědělství, jelikož disponuje písemným dokladem o svém vlastnictví sporných pozemků.

[16] Osoba zúčastněná na řízení se ke kasační stížnosti nevyjádřila.

III. Posouzení Nejvyšším správním soudem

pokračování

[17] Nejvyšší správní soud posoudil kasační stížnost v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů a zkoumal, zda napadený rozsudek netrpí vadami, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.).

[18] Kasační stížnost není důvodná.

[19] Vzhledem k tomu, že stěžovatel uplatnil v kasační stížnosti také důvod podle § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s., zabýval se NSS nejprve tímto důvodem a pro stručnost odkazuje na judikaturu ohledně posouzení toho, jaké vady naplňují tento kasační důvod (viz např. rozsudek NSS ze dne 4. 12. 2003, č. j. 2 Ads 58/2003-75, č. 133/2004 Sb. NSS). Před samotným posouzením námitek spadajících pod § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s. NSS připomíná, že není povinností správního soudu reagovat na každý dílčí argument uplatněný v podání a ten obsáhle vyvrátit; úkolem soudu je uchopit obsah a smysl argumentace a vypořádat se s ní (srov. rozsudek NSS ze dne 12. 3. 2015, č. j. 9 As 221/2014-43).

[20] Stěžovatel shledává nepřezkoumatelnost napadeného rozsudku v tom, že městský soud jednak nevysvětlil své právní úvahy při aplikaci § 3g odst. 2 zákona o zemědělství ohledně dokladu prokazujícího právní důvod užívání, jelikož nevysvětlil, proč za tento doklad nepovažuje doklad o vlastnickém právu stěžovatele k daným pozemkům. Dále nevysvětlil, proč SJM nepovažuje za právní důvod užívání. Z napadeného rozsudku konečně není zřejmé, jaké stanovisko zaujal k údajné dohodě mezi stěžovatelem a OZNŘ o užívání pozemků a zda skutečnosti popsané v žalobě nějak ovlivnily jeho rozhodnutí.

[21] K námitce nepřezkoumatelnosti spočívající v nevysvětlení úvah městského soudu při užití § 3g odst. 2 zákona o zemědělství je třeba odkázat na bod 31. napadeného rozsudku, kde městský soud uvedl, že samotné zapsání vlastnického práva v katastru nemovitostí není dostatečným právním titulem pro užívání pozemků. To vyplývá z rozsudku NSS ze dne 7. 10. 2020, č. j. 7 As 68/2020-27, v jehož bodě 21 je uvedeno, že ani z § 3g odst. 2 až 5 zákona o zemědělství nelze dovodit, že by bylo třeba vycházet výlučně z výpisu z katastru nemovitostí. Městský soud se ztotožnil s názorem NSS, od kterého se nemůže bez řádného odůvodnění odchýlit. Pokud městský soud neshledal důvod se v projednávané věci od výše uvedeného závěru odchýlit, nezakládá to vadu nepřezkoumatelnosti jeho rozhodnutí. Na stěžovatelovu námitku totiž poskytuje odpověď právě rozsudek č. j. 7 As 68/2020-27, na který městský soud odkázal a který se týká přímo stěžovatelovy věci.

[22] K námitce nepřezkoumatelnosti, která má spočívat v tom, že městský soud nevysvětlil, proč existenci SJM nepovažuje za právní důvod užívání, NSS odkazuje na bod 31. napadeného rozsudku, kde městský soud uvedl, že samotné zapsání vlastnického práva nevylučuje, že pozemek není součástí SJM. Dle § 714 občanského zákoníku jednají manželé v právních záležitostech společně, popřípadě jeden z nich jedná se souhlasem toho druhého. V bodě 32. napadeného rozsudku uvedl, že stěžovatel nedoložil, že by OZNŘ stěžovateli poskytla souhlas se změnou v evidenci půdy. Též nedoložil, že by SJM bylo po jejich rozvodu vypořádáno, a souhlas OZNŘ by tedy nepotřeboval. Městský soud tedy neuvedl závěr, který mu stěžovatel přisuzuje, a to ani implicitně. Naopak vysvětlil, co bylo třeba ohledně pozemků náležejících do SJM učinit, aby mohl stěžovatel úspěšně požadovat změnu v evidenci půdy.

[23] Co se týče poslední námitky nepřezkoumatelnosti spočívající v tom, že městský soud neuvedl, jaké stanovisko zaujal k údajné dohodě mezi stěžovatelem a OZNŘ o užívání

pozemků a stěžovatelově výpovědi této dohody, NSS konstatuje, že z napadeného rozsudku vyplývá, že tyto skutečnosti městský soud nepovažoval za relevantní. V bodě 34. napadeného rozsudku uvedl, že i kdyby stěžovatel vypověděl původní souhlas s užíváním pozemků ze strany OZNŘ, nemohlo to automaticky znamenat důvod pro aktualizaci údajů v evidenci půdy, jelikož právní důvod k užívání by musel doložit tak jako tak. Městský soud poté připomněl, že pro projednávanou věc nebylo podstatné faktické užívání daných pozemků a že spory ohledně vlastnictví by měli stěžovatel a OZNŘ řešit soukromoprávní cestou. Z napadeného rozsudku tak vyplývá, že stěžovatelova tvrzení ohledně dohody s OZNŘ o užívání pozemků nebyla pro projednávanou věc důležitá, jelikož nemohla zpochybnit závěr o tom, že stěžovatel ničím neprokázal právní důvod užívání daných pozemků. Ani tato námitka nepřezkoumatelnosti tak není důvodná.

[24] Nejvyšší správní soud poté přistoupil k posouzení námitek podle § 103 odst. 1 písm. a) a b) s. ř. s. Stěžovatel na úvod požaduje, aby NSS nevycházel ze své dřívější judikatury a aby provedl nové posouzení věci. NSS neshledal důvod se od dřívější judikatury citované městským soudem odchýlit. Tato judikatura byla potvrzena i Ústavním soudem, který stěžovatelovy ústavní stížnosti proti rozsudkům č. j. 7 As 68/2020-27 a č. j. 7 As 242/2022-40 odmítl usneseními ze dne 5. 5. 2021, sp. zn. II. ÚS 3413/20, a ze dne 7. 6. 2023, sp. zn. II. ÚS 1255/23. NSS by dřívější judikaturu na projednávanou věc neužil, pokud by shledal, že nastaly nové skutečnosti, které by převzetí dřívějších závěrů vylučovaly. K ničemu takovému však v projednávané věci nedošlo. Pokud by NSS shledal, že dřívější judikatura je nesprávná, mohl by se od ní odchýlit pouze prostřednictvím rozšířeného senátu NSS (viz § 17 odst. 1 s. ř. s.). Jeho aktivace však není v nyní projednávané věci na místě, jelikož NSS neshledal, že by závěry z těchto rozsudků, ze kterých vycházel městský soud, nemohly z nějakého důvodu nadále obstát. Důvodem pro odchýlení se od ustálené judikatury nemůže být pouhá skutečnost, že stěžovatel s danou judikaturou nesouhlasí.

[25] Z rozsudku č. j. 7 As 242/2022-40 neplyne, že by NSS přistupoval k právnímu důvodu užívání pozemků a faktickému užívání principem „buď a nebo“, jak tvrdí stěžovatel. V bodě 24 dospěl k závěru, že správní orgány nebyly oprávněny řešit soukromoprávní spory, a proto by mohly jen obtížně určit, kterému žadateli svědčí faktické užívání půdního bloku. Sedmý senát považoval za podstatný právní důvod užívání, jelikož ten slouží k tomu, aby SZIF mohl v rámci své kompetence aktualizovat údaj uvedený v evidenci. Závěr sedmého senátu je v souladu s § 3g odst. 2 až 5 zákona o zemědělství, dle kterých je nutné prokázat právní důvod užívání pozemků. Závěry sedmého senátu proto lze považovat za správné.

[26] Dle ustálené judikatury v řízení o aktualizaci evidence využití půdy spadá do pravomoci správních orgánů posouzení otázky, zda stěžovateli svědčí právní titul užívání zemědělských pozemků. Je-li sporné, komu tento titul svědčí, přísluší sice závazné rozhodnutí této otázky nalézacímu soudu v občanskoprávním řízení, současně je však vyřešení této otázky podstatné pro případné provedení aktualizace evidence půdy. V řízení o aktualizaci evidence půdy je správní orgán povinen předběžně posoudit, zda ohlašovatel či dotčenému uživateli svědčí právní titul užívání půdy. Tuto otázku řeší proto, aby mohl v rámci své kompetence provést případnou aktualizaci evidence, nikoli proto, aby autoritativně rozhodl o právech a povinnostech subjektů soukromoprávního vztahu (srov. rozsudek NSS ze dne 3. 2. 2022, č. j. 1 As 98/2021-31, č. 4316/2022 Sb. NSS). Zákon o zemědělství dovoluje správnímu orgánu u podnětu či ohlášení dle § 3g tohoto

pokračování

zákonu posoudit pouze to, zda splňuje v kontextu veškerých v řízení doložených dokumentů všechny znaky požadované pro provedení změny v evidenci půdy (viz rozsudek NSS ze dne 16. 8. 2018, č. j. 1 As 401/2017-25).

[27] K námitce, že stěžovatel prokázal vlastnické právo k daným pozemkům, a tím doložil doklad prokazující právní důvod jejich užívání, NSS odkazuje na vypořádání této námitky v bodě 21 rozsudku č. j. 7 As 69/2020-30, v němž je uvedeno, že stěžovatel „nepředložil v řízení žádný podklad, ze kterého by bylo lze dovodit, že pozemky skutečně nebyly součástí společného jmění manželů (sám uvedl, že se jednalo o pozemky ve společném jmění manželů). Soud dodává, že skutečnost, že je v katastru nemovitostí zapsán jako vlastník pouze jeden z manželů, nemusí znamenat, že tento pozemek není součástí společného jmění manželů (...) **Ani ze stěžovatelem akcentovaných ustanovení § 3g odst. 2 až 5 zákona o zemědělství nelze dovodit, že by bylo třeba vycházet výlučně z výpisu z katastru nemovitostí (který neodpovídá ani podle stěžovatele realitě). Úkolem správních soudů v dané věci přitom bylo řešit výlučně otázky týkající se aktualizace v evidenci půdy, nikoliv majetkové spory mezi manžely**“ (zvýraznění provedl nyní NSS). Sedmý senát poté dospěl k závěru, že za situace, kdy stěžovatel neprokázal, že by byl výlučným vlastníkem daných pozemků, nemůže mít na existenci právního důvodu užívání vliv, že v katastru nemovitostí je jako vlastník zapsán pouze on. Pozemky, u kterých chtěl stěžovatel provést změnu v evidenci půdy, totiž patřily do SJM stěžovatele a OZNŘ.

[28] Devátý senát neshledal důvod se od výše uvedených závěrů sedmého senátu odchýlit a plně se s nimi ztotožňuje. Tvrdí-li stěžovatel, že není podstatné, zda je vlastníkem pozemků s jinou osobou či zda je jejich výlučným vlastníkem, je třeba ve shodě s městským soudem připomenout, že v právních záležitostech týkajících se společného jmění manželů, které nelze považovat za běžné, jednají manželé společně, popřípadě jeden manžel jedná se souhlasem druhého. Stěžovatel nedoložil souhlas OZNŘ s provedením změny v evidenci půdy. Souhlas OZNŘ lze nahradit rozhodnutím civilního soudu, nicméně ani takové rozhodnutí stěžovatel nedoložil. NSS ze správního spisu a webových stránek www.infosoud.justice.cz zjistil, že o vypořádání SJM stěžovatele a OZNŘ je vedeno řízení u Okresního soudu v Olomouci pod sp. zn. 24 C 70/2018, které doposud nebylo skončeno. Skutečnost, že je stěžovatel v katastru nemovitostí zapsán jako vlastník daných pozemků, tedy v projednávané věci není právním důvodem užívání pozemků. Není proto pravdou tvrzení, že není zřejmé, proč městský soud nepodřadil stěžovatelem předložené výpisy z katastru nemovitostí pod § 3g odst. 2 zákona o zemědělství. Námitka ohledně doložení vlastnického práva k pozemkům proto není důvodná.

[29] Stěžovatel též namítá, že nemusel prokazovat, že pozemky jsou v jeho výlučném vlastnictví. Městský soud v bodě 31. napadeného rozsudku vysvětlil, že se stěžovateli nepodařilo zpochybnit, že dané pozemky spadají do SJM. V takovém případě však dle § 714 občanského zákoníku musí v právních záležitostech vystupovat (bývalí) manželé společně anebo jeden manžel se souhlasem toho druhého. Městský soud tak netvrdil, že by SJM nebylo právním titulem pro užívání pozemků, jak se domnívá stěžovatel, ale pouze to, že je v případě pozemků spadajících pod SJM třeba splnit podmínky, které stěžovatel nesplnil.

[30] S touto námitkou souvisí i tvrzení, že právní důvod užívání může svědčit i více osobám, a proto jsou závěry městského soudu o spoluvlastnictví neudržitelné. V projednávané věci se jedná o pozemky, které jsou v SJM, jak již bylo uvedeno výše. Stěžovatel proto potřeboval souhlas bývalé manželky se změnou údajů v evidenci půdy.

Městský soud tedy nevylučuje, že právní důvod užívání může svědčit více osobám, pouze požaduje, aby stěžovatel doložil souhlas OZNŘ, že může provádět změny u pozemků, které spadají do stále nevypořádaného SJM. Ani tato námitka tak není důvodná.

[31] K námitce, že stěžovatel nemusel prokazovat nový právní důvod užívání, NSS konstatuje, že z napadeného rozsudku je zřejmé, že novým právním důvodem užívání, který měl prokázat, byl dle městského soudu doklad o tom, že dané pozemky již nejsou v SJM stěžovatele a OZNŘ, anebo že stěžovatel získal od OZNŘ souhlas s tím, aby mohl provádět změny v evidenci půdy, popřípadě její souhlas nahradilo rozhodnutí soudu. Ani jeden z těchto „nových“ právních důvodů však stěžovatel nedoložil.

[32] Stěžovatel dále namítá, že se městský soud nesprávně odmítl zabývat námitkou neoprávněného zápisu OZNŘ do evidence půdy. Městský soud k této námitce v bodě 33. napadeného rozsudku uvedl, že pro aktualizaci evidence půdy je otázka okolností zápisu OZNŘ v této evidenci vedlejší, jelikož úkolem správních orgánů ani správních soudů není posuzovat, zda byla OZNŘ do evidence zapsána oprávněně. K tomuto závěru odkázal na posouzení obdobné námitky Nejvyšším správním soudem v bodě 22 rozsudku č. j. 7 As 68/2020-27. Zde NSS dospěl k závěru, že otázka dřívějšího zápisu OZNŘ do evidence půdy není relevantní pro posouzení zákonnosti neprovedení požadované změny a že stěžovatel ani netvrdil, že by v jiném řízení zpochybnil správnost dřívějšího zápisu OZNŘ. Městský soud tak postupoval v souladu s judikaturou NSS, když se odmítl zabývat správností zápisu OZNŘ do evidence půdy. Odkaz na vypořádání shodné námitky v rozsudku NSS, který byl vydán ve věci shodného stěžovatele, a do nějž na základě stěžovatelovy ústavní stížnosti nezasáhl ani Ústavní soud, lze považovat za dostatečné vysvětlení tohoto postupu. Ani tato námitka proto není důvodná.

[33] Dle stěžovatele platná právní úprava stanoví podmínku faktického užívání pozemků jako jednu z podmínek pro zápis do evidence půdy. NSS tuto námitku neshledal důvodnou. K obdobné námitce se vyjádřil již v bodě 24 rozsudku č. j. 7 As 242/2022-40, kde uvedl, že z hlediska aktualizace údajů v evidenci půdy je stěžejní údaj uvedený v této evidenci, neboť pouze osobu zapsanou v evidenci je možné považovat za uživatele půdy. K tomu odkázal na dřívější rozsudky v obdobných stěžovatelových věcech č. j. 7 As 68/2020-27 a č. j. 7 As 69/2020-30. K faktickému užívání pozemků sedmý senát konstatoval, že SZIF není oprávněn řešit soukromoprávní spory, a proto nemůže určit, kterému žadateli svědčí faktické užívání půdního bloku. Pokud by správní orgány samy posuzovaly, kdo na pozemku skutečně zemědělsky hospodaří, překračovaly by svou pravomoc. Devátý senát se s výše uvedenými závěry ztotožňuje. Ustanovení § 3g odst. 4 zákona o zemědělství stanoví, že SZIF neprovede požadovanou změnu, pokud nebude doložena písemná dohoda dle odstavce druhého tohoto ustanovení nebo doklad prokazující právní důvod užívání zemědělské půdy. Dané ustanovení tak neprovedení změny zakládá na nedoložení právního důvodu užívání, což je i stěžovatelův případ. Právním důvodem není doklad o vlastnictví pozemků, jak bylo uvedeno výše. Jelikož stěžovatel nedoložil právní důvod užívání, nemohlo faktické užívání pozemků změnit závěr SZIF o tom, že nemohl na základě stěžovatelova oznámení provést jím požadované změny v evidenci půdy.

[34] K výkladu pojmů „zemědělec“ a „příjemce dotací“ se již NSS vyjádřil v bodě 27 rozsudku č. j. 7 As 242/2022-40. Zde uvedl, že není zřejmé, z čeho stěžovatel vyvozuje nutnost vycházet při výkladu těchto pojmů z definice uvedené v nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1307/2013 ze dne 17. 12. 2013, kterým se stanoví pravidla pro

pokračování

přímé platby zemědělcům v režimech podpory v rámci společné zemědělské politiky a kterým se zrušují nařízení Rady (ES) č. 637/2008 a nařízení Rady (ES) č. 73/2009; respektive z nařízení Komise v přenesené pravomoci (EU) č. 640/2014 ze dne 11. 3. 2014, kterým se doplňuje nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1306/2013, pokud jde o integrovaný administrativní a kontrolní systém a o podmínky pro zamítnutí nebo odnětí plateb a správní sankce uplatňované na přímé platby, podporu na rozvoj venkova a podmíněnost. Přímou z § 3g odst. 2 zákona o zemědělství vyplývá, že *uživatel, který učinil ohlášení změny*, musí doložit splnění podmínek potřebných pro provedení změny v evidenci. Takový výklad lze dovodit z pouhého jazykového (gramatického) výkladu tohoto ustanovení. Městský soud se k této námitce vyjádřil v bodě 42. napadeného rozsudku, ve kterém dospěl ke shodnému závěru jako NSS v rozsudku č. j. 7 As 242/2022-40.

[35] Stěžovatel v kasační stížnosti nevznáší námitky, které by tento závěr mohly vyvrátit, pouze namítá, že evidence půdy je vedena jako podklad pro poskytování dotací a ten, kdo je zapsán v této evidenci jako uživatel, má právo na pobírání zemědělských dotací. V projednávané věci nebyl řešen nárok na zemědělské dotace a splnění podmínek pro uplatnění tohoto nároku, ale otázka prokázání právního důvodu užívání pozemků, u kterých stěžovatel zamýšlel provést změnu v evidenci půdy. Stěžovatel však právní důvod užívání pozemků neprokázal. Devátý senát proto neshledal důvod se od výše uvedených závěrů sedmého senátu jakkoliv odchýlit.

[36] Stěžovatel též namítá, že vypověděl původní souhlas s užíváním pozemků pro OZNR, což je třeba považovat za výpověď nájemní smlouvy dle § 677 starého občanského zákoníku. K této námitce je třeba připomenout závěr z rozsudků NSS č. j. 7 As 68/2020-27 nebo č. j. 7 As 242/2022-40, že správní orgány ani správní soudy nemohou posuzovat soukromoprávní spory mezi stěžovatelem a jeho bývalou manželkou. Správní orgány při posuzování toho, zda mohou v evidenci půdy provést požadované změny, vycházejí ze stavu zapsaného v této evidenci. V evidenci půdy je jako uživatel u daných pozemků zapsána OZNR, a nikoliv stěžovatel. Ten k oznámení o provedení aktualizace v evidenci půdy ze dne 18. 10. 2016 nedoložil právní důvod užívání daných pozemků, kterým by překonal dřívější právní důvod OZNR, jelikož nedoložil doklad, který by například prokazoval, že pozemky již nepatří do SJM. Z tohoto důvodu nebyla případná výpověď souhlasu s užíváním půdy pro projednávanou věc podstatná.

[37] Stěžovatel na závěr kasační stížnosti namítá, že dohoda, na jejímž základě OZNR na daných pozemcích podnikala, měla jen přechodný charakter. K této námitce lze odkázat na výše uvedené, tedy že soukromoprávní spory mezi stěžovatelem a OZNR nemohly správní orgány v projednávané věci závazně vyřešit, jelikož to náleží civilnímu soudu. Ani tato námitka proto není důvodná.

IV. Závěr a náklady řízení

[38] Z výše uvedeného vyplývá, že napadený rozsudek městského soudu není nezákonný z důvodů namítaných v kasační stížnosti. Proto NSS kasační stížnost jako nedůvodnou zamítl podle § 110 odst. 1 s. ř. s.

[39] Výrok o náhradě nákladů řízení se opírá o § 60 odst. 1, větu první, ve spojení s § 120 s. ř. s., podle kterého nestanoví-li tento zákon jinak, má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil, proti

účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. Stěžovatel ve věci neměl úspěch, a proto nemá právo na náhradu nákladů řízení. Žalovaný měl ve věci plný úspěch, proto by mu soud mohl přiznat náhradu nákladů řízení proti stěžovateli, avšak jemu žádné náklady nad rámec běžné úřední činnosti nevznikly, a proto mu je soud nepřiznává.

[40] Osoby zúčastněné na řízení mají právo na náhradu jen těch nákladů, které jim vznikly v souvislosti s plněním povinností, které jim soud uložil (§ 60 odst. 5 s. ř. s.). Jelikož soud osobě zúčastněné na řízení v této věci žádné povinnosti neuložil, nemá na náhradu nákladů tohoto řízení právo.

Poučení: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 5. prosince 2023

JUDr. Pavel Molek
předseda senátu